

Hökugglan vid Solinge den 14 februari.

Gråtrut underhöll två observatörer under några timmar vid Gryta soptopp 27/12. Bland dem sågs också 1 ad fiskmåls. En har setts återkommande vid Svartån, nedanför Bryggargården i Västerås.

Rovfåglar-ugglor-hackspettar

Tornfalk övervintrar med 1 ex på följande lokaler; Dingtuna, Barkarö dec-jan, Holmbo, Ransta under januari. Sparvuggla uppträdde talrikt under dec-januari. Rapphöna har sänts med 2 ex vid Manregatan, Sala i början av januari och 4 ex SV Skultuna k:a 15/1 och 18/2. En jägare noterade en dalripa N om Hjulsjö i Hällefors 10/1. Med tanke på att det i södra Sverige varit ganska gott om hökugglor under vintern har det i Vstm. varit förvånansvärt få observationer av denna art, 1 ex vid Holmbo, Ransta (när?) lex SO Solinge 16/1, 1 ex S. Koppberg 23/2 är vår skörd. Få rapporter av tretåig hackspett har kommit oss tillhanda, 1 ex sågs vid Norsa den 10/12 och 1 ex i trakterna av Nora i slutet av februari. Periodens enda kungsfiskare sågs

Foto: Daniel Green

dra norrut i Svartån vid Fiskartorget, Västerås 3/12. Gråspett har rapporterats från följande lokaler: hane + hona vid Jegersro, Hjulsjö, 1 ex Källbäcken Albäcksan, 1 hona Lågbo, Salbohed, 1 hane Ötjärn Fagersta, 1 hona Nasselbo, Sala, 1 hane Gillberga i Lindes k:n.

Tättingar

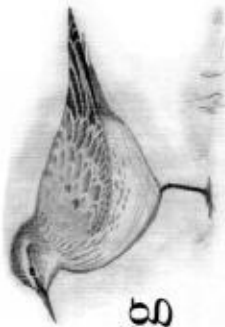
En rekordnotering för övervintrande ringdjuva gjordes på Viksäng, Västerås med 11 ex den 9/1. Bofink övervintrade vid Ransta, Grytatippen och KVV i Västerås. Snösparv har noterats med 20 ex Baggådalen 13/12 samt 40 ex vid Norra Lövsta, Asköviken den 9/1. 20-talet sävsparvar har övervintrat vid KVV, Västerås Aven denna vinter sågs rödhake med 1 ex i Stadsparken, Västerås 20/12 Snösiskor har det inte varit gott om denna vinter men 1 ex sågs vid Frändesta, Dingtuna 23/1 och den 27/1 rapporterades 1 hane från Holmbo, Ransta. En tidig eller rentav övervintrande sädesårla sågs med 1 ex vid Jägaräsen Kungsör 5/2.

Niclas Lignell & Daniel Green

Vitgumpsnäppan vid Hötjärn, Grängesberg

Bertil Rahm, Germund Kadin

Efter rödhalsad snäppa, sibirisk tundrapipare, mongolpipare, ringand, taiga-sångare, större piplärka mm, var det dags för Hötjärnsområdet vid Grängesberg att slå till igen! En vitgumpsnäppa gjorde att lokalen hamnade i centrum för skådare från hela Sverige under en vecka i maj-juni -99.

Vi hade tänkt att årskryssa videsparv i Grangärde Fimmmark under örmiddagen den 29 maj 1999, men vädrat var mer vadarvänligt så vi tog en tur till de gamla gruvdammarna i Hötjärnsområdet först. Vi kom till Hötjärn strax efter kl 09 och såg, förutom de häckande arterna, bland annat en roskarl och ett par mosnäppor. Dessutom fanns en lite skum vadare som gick och petade i slammets ungefär som mosnäppor gör.

Avståndet var för långt för artbestämning och vi brydde oss inte om att kolla upp den speciellt. Det regnade och var kallt, så den fick passera som en obestämd Calidris, eventuellt en avvikande mosnäppa. Att det kunde vara en raritet tänkte vi inte ens på. Det lär ju vara vetenskapligt bevisat att rariteter är sällsyntare än vanliga arter. Vi åkte hem för att värma oss!

Stärkta och uppvärmda av en Monty Python-film var vi tillbaka vid Hötjärn kl 13:45. Det hade kommit fler vadare, bl a ett par myrsnäppor, några större strandpipare, en spovsnäppa och en kärnsnäppa. De två sistnämnda i vinterdräkt! De "skumme" gick nu på 50-75 m håll. Den såg ganska trind och uppburrad ut, hade framtung kroppshållning när den gick och födosökte i gräset ganska nära tornet.

Nu såg vi att den var större än mosnäppa och mindre strandpipare! Tanken började gå

mot de mer sällsynta arterna och plötsligt får vi se en skymt av en rent vit gump!!! Allt fler karaktärer kunde studeras, men för att vara riktigt säkra ville vi se gumpen en gång till. Vi hade kanske bara sett "det vi ville se".

Fågeln peps ut på RiX-larm med koden "artbestämning osäker" och den fick naturligtvis för sig att gå in under en buske för att sova någon timma. Den vanan gjorde många skådare nervösa senare under veckan...

Vid 16-tiden kom den fram igen och gjorde en liten flygtur och landade med ryggen mot oss och höll ut vingarna stilt en stund. Saken var klar - vitgumpsnäppa! Nu började det ramla in skådare och över 100 personer hann till Hötjärn denna första kväll. De följande dagarna var Hötjärn välbesökt och de flesta tillresta fick nog se vitgumpen, även om den tog sina sovpauser emellanåt.

Förmodligen var vitgumpen i dålig kondition eftersom den såg lite uppburrad ut, den ofta sov och att den stannade så länge. Fågeln hade alltså inte den långsträckt kroppformen som man ofta ser på bilder. Endast då den gjorde korta rusningar, ofta stressad av grönbenor, blev den lång i kroppen. "Vår" fågel såg i princip till 100% ut som den som Lars Jonsson avbildat i Fåglar i Europa. Vi har inte hittat någon annan teckning eller något foto som stämmer lika bra.

De vet hur man bygger sparvuggleholkar

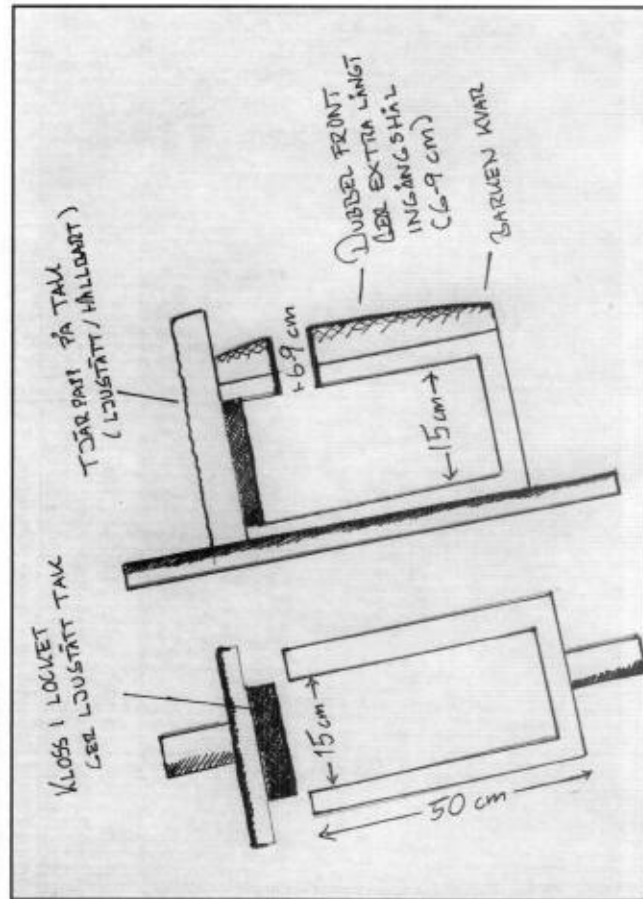
Efter hundratals uppsatta uggleholkar har Sala Fågelklubb äntligen lyckats med det många gått bet på. De har fått vår minsta uggla - sparvugglan att häcka i sina holkar.

Daniel Green

Det började med att finska forskare som satt upp holkar åt flygekorrar(!) fick sparvugglor i dem. Det hade väl inte varit någon sensationell upptäckt i sig - i skogen gäller det att ta varje boplats i besittning - om det inte var för att just sparvugglor i årtal och på båda sidor Östersjön, konsekvent vägrat häcka i holkar som satts upp för dem.

Ljustät holk

Ekorrholkarna var dock inte som vanliga uggleholkar. De var ljus-täta och hade extra tjock framsida för att ge en lång ingång som skyddar mot rovdjur som mård. Efter den mallen började så de erfarna uggleholksnickarna i Sala Fågelklubb tillverka sparvuggleholkar. Även de hade försökt hjälpa de små sparvugglorna med boplatser

fågeln vill vi gärna att ni sänder dem till RK och helst också en kopia till oss.

Alla besökare skötte sig riktigt bra och endast ett par "övertramp" gjordes då några frustrerade skådare skulle ut bland vass och buskar för att stöta vitgumpen. Till och med sädesörarna som häckade i bräddhögen vid tornet klarade sig.

Det är dock väldigt synd att det ska behöva bli en sådan hätsk gränsdebatt när något tungt dyker upp på lokalen. Det är inte skoj att stå där på plats och få spydiga kommentarer haglande över sig. De kom från dalfolk, västmanlänningar, "08:or", skåningar m fl. Jag (Bertil) vill i detta sammanhang be om ursäkt för de eventuella "grodor" som lämnade min mun i "stridens hetta". Men faktum är att en stor del av glädjen att jobba för lokalens bevarande och att hitta något utöver det vanliga lätt försvinner. Hötjärnsområdet ligger i landskapet Västmanland, men tillhör Dalarnas rapportområde och till 80% Dalarnas län och Ludvika kommun. Gränserna för rapporteringen får de regionala riksdiskutera.

Vitgumpsnäppor häckar i de arktiska delarna av Kanada och Alaska och övervintrar i Sydamerika. Den är årlig besökare på de Brittiska öarna och detta var troligen Sveriges fjortonde fynd. Fågeln stannade till den 6 juni då den vid middagstid blev skrämmd och flög mot norra stranden. Den kunde därefter inte återfinnas. Uppskattningsvis besöktes Hötjärn av närmare 600 personer, men det lär väl komma fler när vi hittar skedsnäppan.

Bertil Rahm

0240-230 02, 070-546 33 98
bertil.rahm@vbu.ludvika.se

Germund Kadin

0240-130 43, 070-362 26 28
germund@telia.com

Beskrivning: Relativt kort, något nedåtböjd näbb, mörk, men undre näbbhalvan var ljus vid basen (syntes bara vid bra ljus och på nära håll). Rostfärgad hjässa, ljusgrå nacke. Tydligt ljus ögonbrynsstreck, mörkt ögonstreck. Rostfärgad rygg med "smånäppe-v", ett mycket otydligt som smånäppa och ett tydligare längre ner på skulderfjädrarna. Streckad strupe och små "björksträfläckar" utmed sidorna på kroppen. Vid dåligt ljus såg strupen blyertsgrå ut, hela fågeln gav då ett mycket grått intryck. Långa vingar med svarta spetsar. Svaga vita vingband syntes i flykten. Under till rent vit från benen och bakåt. Korta svarta ben. Rent vit gump. Stjärten hade mörkt ändband. Några observatörer hörde också det arttypiska höga gnisslande lätet.

Observera att rapporten på vitgumpsnäppan inte är behandlad av RK ännu! Om någon av er som läser detta har bilder på

